

ECONOMIA VERDA I CIRCULAR

Focus sectorial

Servitització

2022

Ajuntament de
Barcelona

 **Barcelona
Activa**

Sumari

LA TENDÈNCIA A L'ÚS PER SERVEI ENLLOC DE L'ÚS PER PROPIETAT	3
LES IMPLICACIONS DEL PROCÉS DE SERVITIZACIÓ	7
L'IMPACTE DE LA SERVITIZACIÓ EN ELS PERFILS PROFESSIONALS	8
LA SERVITIZACIÓ, ENFOCADA	9
FONTS CONSULTADES	10
WEBGRAFIA COMPLEMENTÀRIA	10

La tendència a l'ús per servei enlloc de l'ús per propietat

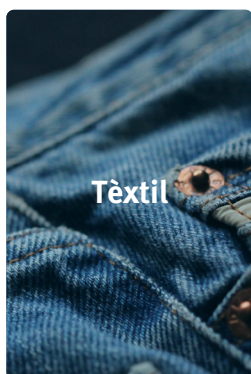
L'economia circular és un model de producció i consum de productes i serveis que proposa una superació del model tradicional lineal d'extracció, producció, consum i rebuig. En les economies pre-industrials la generació de residus era minoritària, ja que en basar-se en productes d'origen orgànic com la fusta o el cuir per exemple, un cop utilitzats aquests, es reincorporaven al cicle natural per a descompondre's. Amb l'arribada de la Revolució Industrial aquesta economia esdevindrà minoritària, ja que es fomenta un model de producció de caràcter lineal i no circular, on de la natura s'obtenen recursos per transformar-los en productes i serveis que tenen una vida útil determinada i després passen a ser residus.

En canvi, **l'economia circular aposta per una transició cap a una economia verda i sostenible, fomentant un model econòmic que manté els materials i productes dins de la cadena de valor productiu**, allargant-ne la vida útil. Per aconseguir-ho s'adopten diferents estratègies: ecodissenys i dissenys de llarga durada, allargament de la vida útil a través del manteniment i la reparació, la reutilització, el reciclatge i la recerca en nous materials, entre altres.

En aquest context, una de les mesures que està prenent més embranzida és la **servitització**, que proposa un canvi d'hàbits de consum: **el valor d'un producte o servei deixa de trobar-se en la seva possessió i passa a estar en el seu ús**, que és pel que les empreses o particulars acaben pagant.

En la servitització, la qüestió clau és la propietat d'un determinat producte: si totes les persones consumidores es decideixen per adquirir-lo en propietat, es consumeixen més recursos en la seva fabricació alhora que incrementa la despesa energètica i la demanda de matèries primeres i materials. El cas paradigmàtic de la servitització són les flotes de vehicles compartides, on s'accedeix a l'ús particular d'un vehicle pagant per l'ús que se'n fa, no per la seva propietat. Podem trobar altres **exemples de servitització en diversos sectors**:

Tèxtil

Lloguer de pantalons texans: SKFK promou la iniciativa *Rentvolution* que permet llogar roba i pagar pels mesos que s'utilitza. A més, tenen un programa de reciclatge de roba que permet recollir roba vella per convertir-la en noves peces.

Bugaderia industrial: Les empreses de bugaderia industrial que treballen per grans organitzacions (hotels, residències, hospitals, entre altres) passen a ser propietàries i subministradores de la roba de llit i del servei associat.

Mobilitat

Fabricació i lloguer de motors d'avió: Rolls-Royce fabrica motors d'avió i ofereix un paquet de serveis mitjançant el qual l'empresa usuària paga per hores segons el temps que un motor està en vol.

Mobilitat compartida: Les flotes de bicicletes o vehicles elèctrics compartits al servei de particulars i entitats públiques prenen quota de mercat a l'automòbil privat, reduint el consum de combustibles i les emissions de CO₂ a l'atmosfera.

Químic

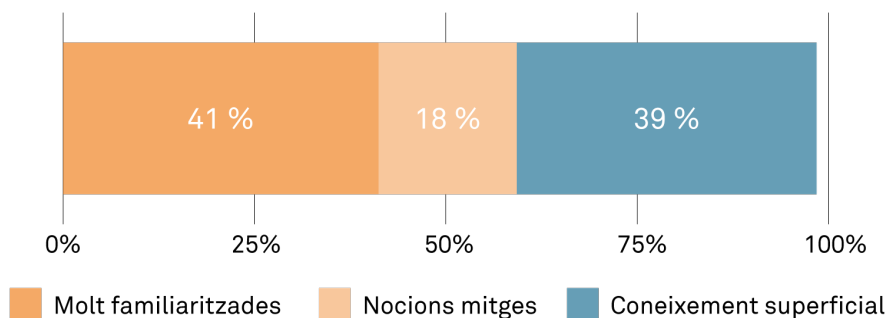
Arrendament de productes químics: En processos de neteja industrial, s'implanten esquemes de servitització en els que no es ven el producte, sinó la funció que compleix: mantenir les peces netes.

Producció de plàstics amb matèria orgànica: El tractament de residus orgànics es produeix a la seu de l'empresa client, portant una planta mòbil a les seves instal·lacions, i obtenint així la matèria primera de bioplàstic, in situ i s'adapta a les necessitats de l'empresa client, ja que pot ser aplicada directament al procés productiu o venuda a una altra empresa. Una tecnologia que permet revaloritzar els residus i fer possible una acció d'economia circular.

Diferents entitats han començat a estudiar l'impacte que la servitització té en el consum i les empreses. Una de les que ha analitzat aquest impacte és Pimec, que en un estudi de l'any 2020, detectava com **les empreses començaven a estar familiaritzades i a aplicar la servitització** en les seves estratègies empresarials.

- En relació al **grau de familiarització de les empreses enquestades** amb el concepte de servitització, gairebé el 60% manifesten que hi estan mitjanament o molt familiaritzades.

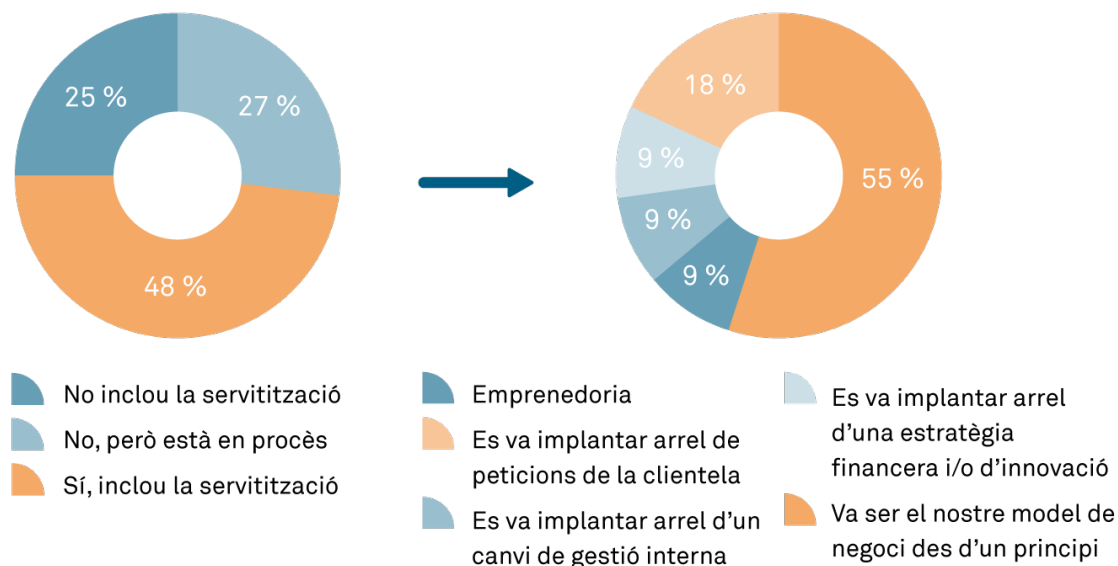
Figura 1. Grau de familiarització de les empreses amb el concepte de servitització

Font: Elaboració pròpia a partir de Pimec, *Aplicació de la servitització a les pimes catalanes*

- En relació amb el **grau d'implantació de la servitització** entre les empreses enquestades, en un 25% dels casos no s'ho plantegen, el 27% ja opera amb un model de negoci parcial o totalment servititzat, mentre que un 48% està considerant la possibilitat d'integrar aquest canvi o en vies d'implementació, on hi ha una clara dominància d'experiències que ja neixen amb aquesta concepció de model de negoci (55%). Igualment, però, un 18% declara que la servitització es va implantar arran de peticions de la clientela.

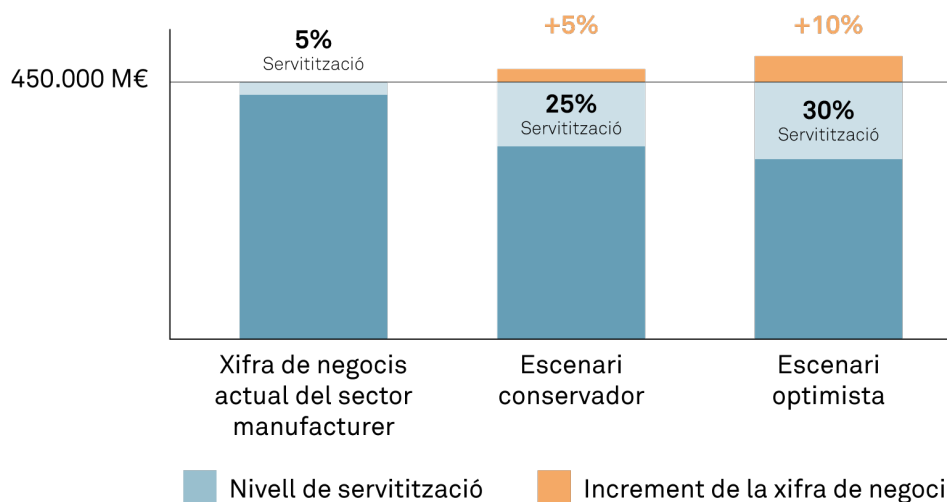
Figura 2. Grau i motiu d'implantació de la servitització a les empreses

Font: Elaboració pròpia a partir de Pimec, *Aplicació de la servitització a les pimes catalanes*

- Pel que fa a les **projeccions de futur d'aquesta tendència**, es preveu un increment de la xifra de negoci de la producció industrial si la servitització assoleix el nivell de penetració dels països més avançats. En l'escenari conservador incrementaria la xifra de negoci 4.500 M€, mentre que a l'escenari optimista ho faria en 11.300 M€ més, segons la Diputació de Barcelona.

Figura 3. Projeccions de futur segons el grau d'implementació de la servitització

Font: Elaboració pròpia a partir de Diputació de Barcelona, *Cicle de tallers "Economia circular al món local"*

Les implicacions del procés de servitització

La servitització, en tant que estratègia transversal –com totes les de l'economia verda– pot ser aplicada a diversos sectors d'activitat econòmica i implicarà **canvis en l'organització** de les empreses i en la **manera d'aportar valor** a la seva clientela.

En relació amb les empreses que es decantin per orientar el seu model de negoci cap a propostes de servitització a altres empreses o persones consumidores aquesta transformació implicarà un **canvi tant en el producte i servei ofert, com en els perfils professionals que l'ofereixin**. Així, aquestes empreses hauran d'oferir qualitat no només en el producte, sinó en el servei associat i en l'ús compartit d'aquest producte, passant de ser una empresa que es focalitza en la fabricació d'un producte i el comercialitza, a una empresa que ofereix un servei.

Es podria parlar de **tres nivells de servitització** en el sector de l'Economia Verda i Circular:

- **Serveis orientats al producte** (ex: servei d'assessorament per fer servir una rentadora de la forma més eficient possible).
- **Serveis orientats a l'ús/accés** (ex: bugaderies col·lectives on l'usuari pot fer servir rentadores que no posseeix).
- **Serveis orientats al resultat** (ex: pagament pel servei de tenir sempre roba neta).

Donat que **els productes no passen a ser propietat de la clientela, es mantenen com a actius de l'empresa**, el que permet obtenir-ne més valor durant la seva vida útil. Això, implica un impuls a la innovació i l'ecodisseny, amb l'objectiu de garantir la màxima duració del producte. Ara bé, la servitització demanda que es compleixin una sèrie de **condicionants**:

- **Suficiència de recursos**. Davant un bé escàs, s'opta per l'adquisició en propietat, motiu pel qual és necessària certa disponibilitat del recurs perquè la propietat deixi de ser un element clau.
- **Confiança**. Cal fomentar uns criteris de confiança entre totes les persones que accedeixin al servei, perquè sentin que hi accedeixen en igualtat de condicions i accés.
- **Tecnologia accessible**. La tecnologia i la digitalització són dos elements fonamentals per a la gestió àgil i fàcil dels productes que es gestionen amb servitització.
- **Consciència ecològica de la clientela**. Més enllà dels avantatges i eficiència en matèria de gestió i econòmics que pugui suposar la servitització, és una major consciència de la necessitat de reduir consums innecessaris i de l'impacte que poden tenir en el planeta el que acabarà fidelitzant l'usuari d'aquestes eines.

L'impacte de la servitització en els perfils professionals

En termes generals, s'espera que la tendència a la servitització transformi la demanda de perfils professionals en dos sentits:

En primer lloc, els **perfils professionals que estan a l'empresa client**. Habitualment seran **figures especialitzades en economia circular**, que donaran resposta a la necessitat de definir nous serveis que impliquin una reducció en l'impacte ambiental a través de l'impuls d'alternatives com la servitització. Es tractarà, doncs, de professionals amb visió estratègica que sàpiguen **com incorporar aquesta tendència i adaptar-la** segons les possibilitats de l'empresa, així com capacitat d'avaluar, valorar i comunicar els avantatges d'incorporar-la en l'empresa.

En segon lloc, trobem els **perfils professionals que treballen a l'empresa que ofereix la servitització** i s'encarregaran d'**implementar el servei** dins l'empresa client, vetllar pel seu correcte funcionament i fer el manteniment quan sigui necessari. En aquesta categoria trobaríem, per exemple, els perfils professionals que realitzaran la formació a mida d'aquestes noves eines i el manteniment del servei.

En aquest sentit i tenint en compte la tendència a la robotització de moltes ocupacions, aquests perfils professionals aporten un **coneixement expert que fa que les tasques que realitzen siguin difícilment automatitzables**.

Els perfils professionals vinculats a la servitització hauran de comptar amb **competències transversals** en els camps de **l'economia circular, el màrqueting i la comunicació i una visió sistèmica i integrada dels processos productius**. En alguns perfils serà especialment estratègic incorporar coneixements sobre servitització, com poden ser el/la responsable de qualitat, el/la tècnic/a de línia automatitzada de producció o el/la director/a de planificació.

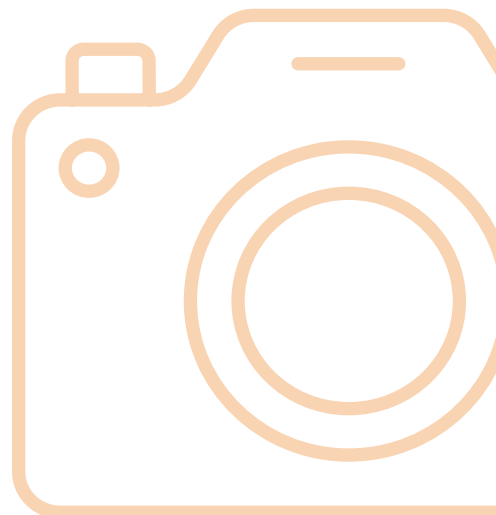
Finalment, la tendència a la servitització no només pot afavorir transvasaments i requalificacions professionals dins d'una mateixa empresa o organització sinó que, lògicament, també pot afavorir la **mobilitat de professionals entre diferents sectors d'activitat econòmica** que poden adoptar solucions similars en sostenibilitat. Tanmateix, sempre caldrà un procés de **requalificació professional** en un o més dels camps de coneixement ja apuntats.

La servitització, enfocada

És difícil saber si la tendència a la servitització s'eixamplarà per raons més vinculades als fonaments de l'economia circular o bé si serà per causa de la pròpia tendència empresarial a capturar més valor posicionant-se en la cadena de producció, incloent posicions de producció, distribució, explotació i manteniment. Ara bé, atès que, entre altres factors, amb la servitització **l'empresa productora passa a ser la màxima interessada a fabricar productes de baix consum i duradors**, és en aquest punt on han de confluïr les dues tendències en servitització.

D'altra banda, les fonts consultades posen l'accent en el futur **comportament del client/a consumidor/a final**, que es considera com el factor clau i independent. Les empreses que comuniquen i eduquen la seva clientela sobre els avantatges de la servitització són les que millor es posicionaran en aquesta tendència.

Fonts consultades

- Tu proyecto de vida (2019). [Què és l'economia circular i per què és beneficiosa?](#)
- Circle Economy (2021). [The Circularity Gap Report.](#)
- Ecos (2021). [Circular Economy - six policy trends to watch in 2021.](#)
- Sphera Spark (2020). [Top 9 Sustainable Packaging Trends](#)
- Pimec (2020). [Aplicació de la servitització a les pimes catalanes.](#)
- Pimec. [Servitització.](#)
- Compare Ethics (2020). [Three Circular Economy Trends to Watch in 2020.](#)
- GreenBiz (2020). [6 circular economy trends that will shape 2020.](#)
- Salesforce Blog (2017). [Servitization: The Changing Face of Manufacturing and Service.](#)
- Emerald Publishing (2020). [What is servitization of manufacturing? A quick introduction.](#)
- Diputació de Barcelona (2021). [Què és la servitització?](#)
- Vallès Circular (2021). [Servitització \(oferta de sistemes producte-servei\).](#)
- Diputació de Barcelona (2020). [Cicle de tallers "Economia circular al món local!"](#)

Webgrafia complementària

- Generalitat de Catalunya - Departament d'Empresa i Coneixement (2019). [Perfils professionals i necessitats de formació per a l'economia circular a la indústria.](#)
- Connected World Blog (2018). [It's all about Servitization.](#)
- Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona (2018). [Què és l'economia circular i per què és important per al territori.](#)
- Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la sostenibilitat (2018). [Economia Circular i Verda al món local: Com passar a l'acció i eines per als ens locals.](#)
- Circular Thinking - Euskadi, hacia la economía circular (2019). [Estrategia de Economía Circular de Euskadi 2030.](#)
- [Circle Economy](#)
- [Fundación Economía Circular](#)
- LinkedIn (2018). [What is servitization and why do manufacturers need to take note?](#)
- K3Syspro. [Servitization in Manufacturing.](#)

Crèdits d'imatge

- TIM BISH Imatge de portada
- POP & ZEBRA pg.3
- ANNE NYGARD pg.4 (Tèxtil)
- MARKUS WINKLER pg.4 (Mobilitat)
- GIRL WITH RED HAT pg.4 (Química)
- NOAH BUSCHER pg.6
- FLORIAN OLIVO pg.7
- GLENN CARSTENS PETERS pg.8
- MARKUS SPISKE pg.9

Aquest informe ha estat realitzat per **Utrans**.